

ПРОЕКТЪТ „РУСКИ ИНДЕКС ЗА НАУЧНО ЦИТИРАНЕ“ И БЪЛГАРСКИТЕ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

Асен Кожухаров

Висше военноморско училище „Никола Йонков Вапцаров“

Виктор Глухов

Научна електронна библиотека elibrary.ru

Резюме. Цел на статията е да разкрие степента на отразяване на българските публикационни активи от Руския индекс за научно цитиране (РИНЦ) в два аспекта: статии и книги на български език. В изследването е приложен методът на сравнителния анализ, при което е направена съпоставка с нивото на регистрация и публикационни активи в РИНЦ на учените от останалите балкански държави. Установява се, че РИНЦ ефективно обработва данни на кирилица, доколкото той, на практика, успешно индексира публикациите и цитиранията на български език и установява връзки между тях. Този факт свидетелства, че РИНЦ е в състояние да даде ефективен принос за прецизиране на резултатите от класирането на българските академични организации.

Keywords: Bulgarian publications; university ranking; Russian Science Citation Index

1. Въведение

В цял свят признат инструмент на количествения анализ в науката са индексите за цитиране. Science Citation Index е изобретен в началото на 60-те години на миналото столетие от доктор Юджин Гарфилд (1925 – 2017) (Arunachalam, 2017: 1282). Сега той е част от системата Web of Science (съкр. WoS). WoS се използва от учените, благотворителните организации и държавните фондове за поддръжка на науката, иновациите (вкл. от българския Фонд „Научни изследвания“), както и от академичните администратори. В началото на текущия век в Русия също се убеждават в необходимостта от подобен ресурс за контрол и управление на научните изследвания. По това време оценката на учените и научно-образователните организации може да се дава само по Web of Science – първия и най-стар индекс за цитиране. Но трябва да се отбележи, че той съдържа предимно англоезични публикации. Текстовете на кирилица се обработват непълноценно на тази платформа, като се пропускат всички цитирания в научния апарат, които са на кирилица. Подобна ситуация се проследява и със SCOPUS – другия световен индекс. В някои научни области, като например медицината, астрономията и техническите науки, открай

време и по принцип учените публикуват предимно на английски език и този проблем някак остава на заден план. Съвършено друга е ситуацията при хуманитаристите от Русия, Белорусия, Украйна, България, Сърбия и страните от Централна Азия. Отказът от националния език при публикуването на научни произведения, и кирилицата в частност, очевидно е крайност, радикален акт на унификация, която историците и филолозите не са съгласни да приемат. Към това следва да се добави, че значителна част от учените от другите научни области също така държат в науката да се използва националният им език, и в частност кирилицата.

Всяка страна, в която се използва тази азбука, търси свой път в решаването на възникналия проблем.

2. Методи на изследване

В изследването са приложени методите сравнителен анализ и типизация.

Критерии за сравнение са количеството регистрации на университетите и научноизследователските институти, на списанията, авторите и читателите на съответните индекси за научно цитиране, както и нивото на регистрация на научните общности на страните от Балканския полуостров.

3. Дискусия

Цел на тази публикация е на основата на опита от решаването на възникналия казус с кирилицата в наукометричните изследвания да се изведе оптимална възможност за решаването на възникналата задача.

Съпътстваща цел на изследването е реконструкцията на основните моменти от зараждането и развитието на **Руския индекс за научно цитиране**, кооперацията му със световните индекси за научно цитиране, както и с научните общности от Източна Европа. Чрез експонирането на резултатите от възстановката ще се сподели руският опит по създаването на индекс за научно цитиране.

При избора на дадена платформа е целесъобразно да се определи доколко тя е популярна в българската научна общност и в кои научни области. При постигането на така формулираната цел се решават следните задачи, свързани с нивото на регистрация на:

- българските университети и научноизследователски институти;
- българските научни списания;
- българските учени.

4. Резултати

Постигнатите резултати в изследването са обособени в последователни параграфи, в които се излагат накратко историята по създаването на РИНЦ, неговите възможности и връзки със световните индекси за научно цитиране. Отделно е изложен резултатът, получен при определянето на мястото и зна-

чението на РИНЦ за българските книги и списания, за българските университети и учени, както и с възможностите да се създаде собствен национален индекс за научно цитиране

4.1. Кратка ретроспекция на руския опит

През 2005 г. правителството на Руската федерация взема решение за създаване на **Руски индекс за научно цитиране** (Российский индекс научного цитирования) – РИНЦ, на който се възлага задачата да включва всички трудове на руските учени. Министерството на образованието и науката обявява конкурс за неговото разработване. Конкурсът е спечелен от компанията „Научна електронна библиотека eLibrary.ru“ (Научная электронная библиотека eLibrary.ru) и скоро след това започва генерирането на базата. В същото време, Висшата атестационна комисия към Министерството на образованието и науката на Русия, съставяща списък със списанията, одобрени за публикации на резултатите от изследванията на докторантите, включва в правилата си и изискването тези списания да предоставят данни в РИНЦ.

Създаването на тази платформа има за задача да реабилитира кирилицата и руския език, но не и да противостои на широко използвания в научния свят английски език. От самото начало е предвидено двете водещи начала хармонично да се съчетаят в РИНЦ. Платформата с ускорени темпове започва процес на индексване на изданията безплатно, но с твърдо изпълнение на поставените условия за списване. В резултат скоро руските списания се преобразяват: в много от изданията се появяват отсъстващите по-рано анотации, ключови думи; много по-строго започват да дават сведения за мястото на работа на авторите; списъците с използваната в статиите литература започват да се оформят по действащите стандарти и накрая се появяват преводи на метаданните на английски език.

В базата РИНЦ вече се обработват повече от 6 хил. научни и научно-производствени списания, от които около 5,2 хил. са руски издания. Към този момент общо в него са включени 11 млн. описания на научни произведения. В базата са включени не само статии, обнародвани в Русия. И това е в съответствие с първоначалната цел на РИНЦ: сбор и анализ на публикациите на руските учени независимо в какъв източник те са били напечатани.

В България учените активно използват индекса за научно цитиране SCOPUS. Ето защо ще бъде уместно да се отбележи, че ежегодно базата на РИНЦ закупува от холдинга Elsevier (собственик на SCOPUS) данни за публикации на руските автори и техните цитирания в западните издания от базата на SCOPUS. И доколкото българските и руските изследователи достатъчно често формират съвместни авторски екипи в тези статии, то не са редки случаите, в които тези данни за българските автори попадат в РИНЦ (Pakhomova, et al., 2014: 134).

Масивът от данни, прехвърлян от Elsevier, се добавя в РИНЦ за получаване на пълната картина на научните изследвания в Руската федерация. Освен това, като се започне от 2012 г., тече процес на попълване на РИНЦ с данни за монографиите, сборниците с научни статии, трудовете от конференциите, вкл. и на тези, които протичат на територията на България. Базата индексира и други типове документи – дисертации, автореферати, научни отчети, патенти и др. Към този процес активно се включват и българските учени, в резултат на което на платформата се проследяват 31 автореферата и 4 дисертации на български език, като всички те са припознати от съответните български университети (Zhereva, 2011) и са използвани в наукометричните анализи за тях (Dimov, 2016; Koleva, 1997; Zozikova, 2012).

Към началото на м. май 2017 г. посочената част на РИНЦ съдържа близо 3 млн. записа. Важността на този сектор може да се разбере най-добре, ако се отчете, че статиите в научните списания за представителите на много науки не са основен резултат от тяхната научна дейност. Хуманитаристите предпочитат да обнародват монографии, а специалистите по техническите науки съсредоточават вниманието си върху патентите и докладите в конференции. В базата на РИНЦ също така влизат описания на всички дисертации, защитени в Русия от 2002 г. досега, включително и на българските докторанти, успешно защитили се в руските университети (Ignatovski, 2000) и научноизследователски институти (Pencheva, 2013).

4.2. Българските научни списания и българските учени в РИНЦ

РИНЦ отдавна е забелязан от българските учени. Вероятно първата публикация за РИНЦ в специализирания български печат може да бъде проследена още през 2010 г. (Ianakieva, 2010: 141 – 142). Но за целите на практиката е по-показателно не толкова кога и какво в българския печат е обнародвано за РИНЦ, колкото нивото на регистрация в Платформата на българските списания, авторите, университетите и научноизследователските институти.

Към началото на месец май 2018 г. в РИНЦ се обработват или се наблюдават 240 български научни списания. Повечето от тях третират проблематиката в полето на езикознанието, литературознанието и историята. Сред тях са такива авторитетни издания, като например „Bulgarian Historical Review“ (*Bulgarian*), „Балканистичен форум“ (*Balkanistic*), „Език и литература“ (*Ezik*) и „Болгарская русистика“ (*Bolgarskaia*).

Следва да се подчертае, че сред системно представените списания превес имат историческите и филологическите издания. Първите им индексации се проследяват през 2014 г., след което процесът на включването на българските списания в РИНЦ от година в година се задълбочава.

Това може да се обясни с дългогодишните връзки между руските и българските учени в хуманитаристиката и практиката руските учени редовно да

печатат в българските издания. Друг фактор, способстващ за тази индексация, може да открием в стремежа на редакциите да публикуват статиите не само на български, но и да използват в научния апарат оригиналния език и азбука, на който са написани цитираните източници. Очевидно, в българските хуманитарни изследвания кирилицата играе ключова роля. При създамата се ситуация само РИНЦ е в състояние да удовлетвори тези изисквания на редакциите, като приема, обработва и проследява цитирания на какъв да е език и азбука. Особеност, която засега принципиално отличава РИНЦ от световните индекси за научно цитиране.

В базата са представени 57 български научно-образователни учреждения. На практика всички големи български университети са представени в Индекса. Посоченото обстоятелство всъщност позволява на Платформата още сега с някои уговорки да се направи рейтинг на университетите в България по отношение на публикациите и цитиранията.

Към края на май 2018 г. в РИНЦ са регистрирани персонално 868 български изследователи като автори, а отделно други 2855 са регистрирани като читатели на електронната библиотека (вж. табл.).

За сравнение ще отбележим, че към 31 май 2018 г. в Researcher ID (инструмент на WoS) общото количество на българските автори е 2902. Дори и с оглед на факта, че в Researcher ID някои български автори са регистрирани по няколко пъти, определено по този критерий на WoS трябва да се признае по-голямата популярност на платформа му от тази на РИНЦ в България. Посоченият резултат е логичен и напълно в унисон с политиката в науката, доколкото тази платформа е световен индекс и достъпът до нея е платен от българското Министерство на образованието и науката. Обясним е стремежът българските учени да се изявят, на първо място, в световните индекси на научно цитиране, а след това в някой от регионалните. Ето защо ще бъде по-подходящо да сравним РИНЦ с друг регионален индекс за научно цитиране, който е популярен в България. Такъв индекс е Index Copernicus International (ICI). Той има само 127 регистрации на български автори (ICI) и по този показател в значителна степен отстъпва на РИНЦ, в същото време е втори по значимост регионален индекс в българските условия.

Сред персонално регистрираните в РИНЦ български учени преобладават българските филолози и историци. Ще е коректно да се вземе някаква качествена характеристика на тези регистрации и да се сравни със страните от Източна Европа. Българските историци, които имат в РИНЦ четири и повече научни публикации на историческа тематика, са общо 70. По този показател, ако се пропуснат авторите от РФ, повече от България имат само историците от Беларус (159) и Украйна (139). Всички останали страни имат многократно по-ниски резултати от тези на българските историци.

Много от организациите включват в базата и непериодични издания. В РИНЦ се проследяват 383 книги, за които е отчетено, че са публикувани

на български език. Те са многократно цитирани и независимо от различията между руския и българския език системата благополучно припознава откритите цитирания към съответните монографии.

Сред книгите на български език монографията на професор Анисава Милтенова е най-цитираното произведение със 17 посочвания (Miltanova, 2004), следвана от монографията на проф. Светлозар Елдъров (Институт по балканистика) „Православието на война. Българската православна църква и войните на България, 1877 – 1945“ с осем цитирания, припознати от системата (Eldarov, 2004). Накратко казано, българският език не е препятствие системата да отработи пълния спектър на задачите по следенето на публикациите и да ги включи в своите наукометрични разчети.

Проблемът за популярността и продуктивността на РИНЦ може да се погледне и анализира от още една гледна точка. И тази възможност може да се материализира, ако се отговори на въпроса: „Как и до каква степен РИНЦ е популярен сред учените в страните от Балканския полуостров?“. Обобщените данни в таблицата по-долу, извлечени от платформата на РИНЦ, определят с изложените количества значението на РИНЦ за научните общности на Балканите.

Таблица. Разпределение на количествата регистрирани организации, списания, книги, читатели и автори, проследявани в РИНЦ

№	Държава	Организации	Списания	Книги	Автори	Читатели
1	България	57	23	383	868	2855
2	Румъния	1	0	760	7	247
3	Сърбия	3	2	58	13	281
4	Черна гора	0	9		2	29
5	Хърватска	3	0	5	6	67
6	Словения	2	0	5	3	52
7	Босна и Херцеговина	1	1	0	1	37
8	Македония	0	0	0	1	45
9	Турция	0	0	56	27	761
10	Гърция	0	0	13	15	158
11	Албания	0	0	4	3	41

Забележка. 1. Таблицата е съставена по данни на <https://elibrary.ru/authors.asp>, <https://elibrary.ru/titles.asp>, <https://elibrary.ru/orgs.asp>

2. Колоната „Книги“ е запълнена по данни на <https://elibrary.ru/books.asp> с подбор на езика, а не на държавата, в която е издадена книгата. За Босна и Херцеговина е отчетено количеството книги на босняшки език.

3. Косово не присъства в базата данни.

4. Количествените данни са извлечени от elibrary.ru към 29.5.2018 г.

Несъмнено сред балканските страни българската научна общност проявява най-голям интерес към РИНЦ, за което свидетелства, като цяло, значително по-високото ниво на регистриране на научните организации, списания, автори и читатели.

По брой на списанията повече от България имат само Румъния и Турция, но при последните няма нито едно издание, което да е системно индексирано (затова в таблицата за тези страни е дадена стойност 0). Всъщност текущата ситуация с индексациите на балканските периодични издания позволява на РИНЦ да направи наукометричен анализ само на български, сръбски, черногорски и босненски списания.

Значително по-голямо е количеството на книгите, издадени на български език, от тези на страните, съседни на България. Изключение в това отношение прави само румънската книга, която се среща в РИНЦ по-често от книгата на български език, но с оглед на факта, че румънските организации и автори са твърде слабо представени на Платформата, това количество от книги присъства в базата само за себе си. Към книгите на румънски език не се припознават цитирания, автори и организации, поради което не могат на този етап да послужат за наукометрични разчети. Изобщо резултатите от колоната „Книги“ може да се отчетат и като дискуссионни, доколкото значителна част от книгите на сръбски език пребивават на Платформата в зоната на неопределеност, доколкото се появяват при избор на опцията „**язык**: не определен“. Но това, че в тяхното описание не е определено на какъв език са обнародвани, за пореден път потвърждава по-слабия интерес на сръбските организации и автори към Платформата. Съществува и още едно препятствие от техническо естество. Докато в България и Русия при запълването на анкети е задължително да се посочват трите имена на анкетирувания, то в Сърбия авторите далеч невинаги имат презиме и при въвеждане на данните по навик обикновено пропускат този задължителен за запълване правоъгълник. В резултат, като цяло, персоналната регистрация се проваля. Слабото присъствие на авторите на западната съседка на България в частност може да се обясни и с факта, че Сърбия има собствен индекс за научно цитиране, който е достатъчно пълен и жизнеспособен, от една страна, а от друга страна – с отсъствието на контакти между сръбския индекс и РИНЦ.

Да се върнем към първоначално формулирания проблем и резултатите от неговото изследване.

Какво печели българската научна общност от това, че в РИНЦ има повече регистрирани български университети и научноизследователски институти? За да стане понятно това, се налага да се разкрият някои от наукометричните механизми, които са заложили в Платформата.

Първо, част от руските научни списания, включени в РИНЦ, се индексират паралелно в SCOPUS и WoS. Ето защо тези списания по принцип са атрактивни за българските автори.

Второ, самите списания, за да бъдат индексирани и съответно да издигат своя престиж в системата, се налага да отговарят на комплекс от изисквания. Едно от тях е удовлетворяването на индекса на Херфиндал-Хиршман (ХфХш), който цели минимизирането на монопола на авторите от един университет или институт върху публикуваното в дадено списание. Пълният монопол е при $HfHs = 10\,000$ (това е в случай, когато 100% от всички автори, публикували се в списанието за дадена година, принадлежат на една организация, като тази стойност е вдигната на квадрат – $100^2 = 10\,000$), а допустимите нива предвиждат ХфХш да не превишава числото 1500. Отчитането на организацията става автоматично, и то само тогава, когато тя е регистрирана в РИНЦ. На практика, всички руски организации са регистрирани в РИНЦ и с тях проблеми няма. Но когато в редакцията пристигне статия на автор от чужбина, много често се оказва, че неговата организация не присъства в РИНЦ. И неговата статия априори се превръща в негативен фактор при формирането на ХфХш за това списание. След масовата регистрация на университетите в България тази „опасност“ за българските автори е многократно по-малка от авторите на коя да е друга балканска държава, поради което българските автори са добре дошли в руските списания по чисто наукометрични съображения. А това дава допълнително пряко отражение на резултативността на българските учени в РИНЦ, а от там и косвено в SCOPUS и WoS, доколкото има и руски списания, индексирани в световните индекси за научно цитиране. Всъщност след 2011 г. руският език твърдо удържа третото поред място в SCOPUS по брой публикации на българските автори след английския и българския език (SCOPUS). При това от година на година количеството на българските публикации на руски език в SCOPUS нараства, което е поредното потвърждение за косвеното влияние на РИНЦ върху световните индекси за научно цитиране.

С какво още може да се обясни интересът в България към РИНЦ?

Рейтингът на университетите в България използва данни от световните индекси SCOPUS и Web of Science. Към тях са ориентирани нормативните документи на българското Министерство на образованието и науката (Pravilnik, 2015). Ето защо, на пръв поглед, този интерес към РИНЦ не е съвсем логичен. Но нека да повторим, че SCOPUS и Web of Science са платформи, които:

- са с платен достъп. Българските учени далеч не винаги могат пълноценно да ги използват, докато РИНЦ е безплатен и общодостъпен;

- не обработват метаданни на кирилица. Включително не отчитат онези цитирания, които са напечатани на кирилица. Именно с тази задача добре се справя платформата РИНЦ, при това тя е интегрирана с Web of Science и в определен режим (RSCI) е способна да прехвърля числените данни на откритите цитирания в тази база.

4.3. Проектът RSCI

Russian Science Citation Index (съкр. RSCI) е съвместен проект на Научната електронна библиотека и компанията Thomson Reuters от 2014 г. През 2017 г. партньори на РИНЦ вече са Clarivate Analytics, които отскоро са новите собственици на Web of Science. В WoS Core Collection – „ядрото“ на индекса, съдържащо 12 хил. елитни списания от цял свят, сега са представени едва 158 руски от общо над 5 хиляди, издавани в Русия.

Създалата се ситуация очевидно не способства за достойното отразяване на резултатите от научните изследвания в Русия. През 2014 г. посоченият проблем добре е осъзнат от ръководството на Thomson Reuters, което търси пътища да го реши. В резултат тази транснационална компания води преговори с РИНЦ за създаване в платформата на WoS на още един клон от интегрираните регионални индекси за цитирания, в който да бъдат включени около хиляда измежду най-добрите руски списания, вкл. и сред онези, които допускат цитирането на кирилица. Преговорите между фирмите завършват с успех, за да се направи следващата крачка, в която да се определи кои ще са списанията, одобрени за **RSCI**. Подборът на тези издания се оказва сложен процес.

В началото по библиометрични показатели е формиран рейтинг на списанията по различни отрасли на науката.

Втора стъпка е формирането на комисия от водещи руски учени. Тя определя най-добрите списания във всеки отраслов списък.

Трета поредна стъпка е направена, когато вече изготвените тематични списъци са представени за обсъждане от научната общественост.

Финалната, четвърта стъпка, е свързана с извършването на корекциите по резултатите от обсъждането. Как и кой ги осъществява? В базата РИНЦ са регистрирани, на практика, почти всички учени в Русия, а те са повече от 440 хил. души. От това число, отново с използване на библиометрични методи, са отбрани около 10% от най-продуктивните и цитируеми автори за последните пет години. Те вземат участие в коригирането на окончателния списък на списанията.

През декември 2015 г. базата RSCI започва работа в платформата WoS. Тя става седмата поред регионална база в WoS. Преди нея там се появяват китайските (четири на брой), латиноамериканският и корейският индекс за научно цитиране.

От началото на 2016 г. в RSCI влизат 652 списания. Но подборът продължава и през текущата година се предвижда те да станат повече. Скоро към тях ще бъдат добавени списания, издавани в Беларус, Украйна, Армения. Възможно е сред тях да се появят и български издания.

Повечето световни и регионални индекси за цитиране са библиографски, а не пълнотекстови бази и това е едно от различията им с руската платформа. По-голямата част от обработените в РИНЦ списания, а те са около 5,4 хиляди, съдържат пълните текстове на статиите, по-голямата част от които се намират

в открит достъп. Посочената особеност е още едно обяснение за интереса на българските читатели към Платформата. В платформата WoS за всяка статия от RSCI има препратка към пълния текст в сайта на eLibrary или към сайта на издателя. Това означава, че учените по цял свят, а в WoS сега те са около 30 млн. потребители, могат, прочитайки заглавието на статията и анотацията на английски език, да получат целия ѝ текст, да направят превод и по-нататък да я използват в своите изследвания. Това ще повиши „видимостта“ на научните текстове, обнародвани на кирилица, ще способства за увеличаването на броя на цитираните публикации на учените, чиито произведения се намират в RSCI. Предполага се, че това ще има и обратен ефект – ще дисциплинира авторите и редакциите по-строго да се отнасят към своите публикации. Така се установява една твърде важна обратна връзка – реакцията на световната научна общност. Включването в глобалната система на научни комуникации също ще облекчи кооперацията при реализацията на изследванията, ще помогне в търсенето на финансиране, което сега несъмнено е важно.

4.4. За възможността да се създаде български индекс за научно цитиране

По принцип е възможно България да създаде собствен индекс за научно цитиране, който да обработва цитирания на кирилица. Подобна жизнеспособна платформа има Сърбия (SCI), но трябва да се знае, че историята, включително през текущото десетилетие, е запомнила и обезсърчаващи опити, какъвто е опитът на Украйна. Индексът за научно цитиране се нуждае от сериозно и редовно финансиране, отнема много сили и главно – време. Плодовете на този индекс, ако създаването му започне още сега, ще може да се берат едва през другото десетилетие, и то ако всичко в подготовката на платформата протече гладко.

Много по-рационално е да се обединят усилията и да се направи съвместен индекс. Може би най-амбициозно в това отношение е да се материализира идеята по създаване на Балкански индекс за научно цитиране (БИНЦ). Тази идея има много слаби и силни страни. Един от негативните фактори е обусловен от обстоятелството, че балканските езици принадлежат към различни езикови групи и ползват различни писмености. Подобна платформа също ще отнеме много време и всеки един етап на преговорите по подготовката ѝ крие риск да претърпи неуспех. Сред силните страни на БИНЦ, ако той успее да се формира и наложи, ще е неговият по-значителен потенциал, защото големите регионални индекси имат по-реален шанс да се интегрират в WoS.

Друга възможност е да се обединят усилията със Сърбия и да се развие български клон на вече съществуващата платформа.

В съответствие с целите и задачите на настоящото изследване по-надолу ще се спрем по-подробно на възможностите за интеграция с РИНЦ. Следва да се отчете, че той във времето се развива по направление на международната кооперация и всъщност отдавна не е само вътрешноруски продукт. РИНЦ

дори вече не е само индекс на кирилицата, а по-скоро е евразийски индекс за цитиране, включващ повече от 800 научни списания от всички страни на ОНД, а така също от Германия, Израел, Иран, Латвия, Литва, Молдова, Полша, Чехия, Естония, балканските страни, вкл. и България.

В много отношения РИНЦ следва политиката на интеграция, подета от WoS. Накратко, руският индекс е в състояние да задели обособена област за българските издания, учени и организации. Всъщност тази платформа вече върви по този път, но с научните общности на други държави, съседни на Руската федерация. Така например през 2017 г. бе пуснат в действие „сегмент на Беларус“ в РИНЦ. Данните, предоставени в него, са в открит достъп за всеки потребител. Това също е голям плюс за общата база, тъй като тя ще позволи на белоруските автори, организации и ръководни органи не само да видят локалните постижения, но и да оценят нивото на научното сътрудничество между Русия и Беларус.

На практика, с България интеграцията на толкова високо ниво може би на този етап не е възможна. Но е напълно реално, както показва опитът досега, в РИНЦ да се регистрират самостоятелно българските организации, списания, издателства, автори и просто читатели. Ръководството на Платформата е заинтересовано да сътрудничи с издателите, които обнародват статии на руски учени или статиите на изданията, които цитират трудовете на руски изследователи. Това позволява да се получат достоверни данни от първа ръка, а именно от издателите.

Отразяването на пълната картина за науката в България ще е възможно, ако в базата данни се включат максимално число български научни издания. В България се обнародват повече от 400 научни списания, от тях в РИНЦ са индексирани 23, а общо 240 в една или друга степен може да бъдат проследени. Очевидно е, че списанията в България са много повече от това, което сега виждаме в РИНЦ. Отсъствието на много от тях в базата или частичното им индексване всъщност снижава показателите на учените и организациите в България. Отчасти РИНЦ се опитва да го компенсира от други източници. Така например редовно се добавят данни за книги на български език от библиотечните регистри. В момента РИНЦ има 383 книги на български език (вж. таблицата). Истината се постига в сравненията. И за да разберете разликата, се налага да се отбележи, че в SCOPUS на български език засега са включени само три книги (или части от книги), при това те са издадена през 1974 г. (Kadreva et al, 1974) и са встрани от хуманитаристиката като тематика.

Високите показатели на книгите на български език в РИНЦ са убедително свидетелство за възможностите на Платформата. Но всичко това все пак не е достатъчно за отразяването на реалната картина на научните постижения в България. За да се получи тази картина, трябва повече издания да влязат в РИНЦ.

5. Заключение

Въз основа на откритите данни в платформата на РИНЦ и резултатите от използваните методи на изследване може да се направят следните изводи.

Опитът по създаването на РИНЦ е ценен и частично приложим в българските условия, в случай че бъде направен опит да се изгради собствен национален индекс за научно цитиране.

РИНЦ е най-популярен регионален индекс за научно цитиране в българската научна общност, чиито организации и автори имат най-високо ниво на регистрация в сравнение с общностите на останалите балкански държави.

Сред факторите, способстващи за популярността на дадената платформа в България, може да се обособят:

- отсъствието на собствен български индекс за научно цитиране;
- принципиалният отказ на световните индекси за научно цитиране да обработват позовавания на кирилица;
- свободният достъп до Платформата и богатата ѝ библиотека, вкл. и на издания на български език;
- традиционните връзки между българската и руската научна общност.

По всяка вероятност и за в бъдеще РИНЦ ще бъде привлекателен за българските академични администратори, издатели и изследователи, доколкото стои на стража на кирилицата в науката, а употребата на кирилицата в България има ключово значение за културния и научния живот на страната.

REFERENCES/LITERATURA

- Arunachalam, S. (2017). Eugene Garfield (1925 – 2017). *Current Science*, 112 (6), 1282 – 1284.
- Balkanistic Forum. ISSN 1310-3970. Informaciia o zhurnale* [In Russian]. Available from: https://elibrary.ru/title_about.asp?id=57325
- Bolgarskaia rusistika. ISSN 0323-9160. Informaciia o zhurnale* [In Russian]. Available from: https://elibrary.ru/title_about.asp?id=56504
- Bulgarian Historical Review. ISSN 0204-8906. Informaciia o zhurnale* [In Russian]. Available from: https://elibrary.ru/title_about.asp?id=30605
- Dimov, T.A. (2016). *Ruskata emigraciia vyv Varna 1919-1947*. Ph.D. Thesis. V. Tyrnovo: VTU [In Bulgarian]. Available from: <http://elibrary.ru/item.asp?id=25563689>
- Ezik i literatura [Language and Literature]. ISSN 0324-1270. Informaciia o zhurnale* [In Russian]. Available from: https://elibrary.ru/title_about.asp?id=53480
- Eldarov, S. (2004). *Pravoslaviето na vojna. Bylgarskata pravoslavna cyrkva i vojnite na Bylgaria, 1877 – 1945*. Sofia: Voенno izdatelstvo [In Bulgarian]. Available from: <https://elibrary.ru/item.asp?id=19951454>

- Ianakieva, E. (2010). Spravkite za nauchno citirane vyzmozhni li sa v bylgarskite uslovija? *Biblioteka*, 5, 141 – 142 [In Bulgarian].
- ICI. Index Copernicus International. Search for Scientists. Available from: https://scientists.indexcopernicus.com/search_scientists.php
- Ignatovski, D. C. (2000). Vasil Drumev: lichnost' i deiatel'nost' russkogo vospitannika v period Vozrozhdeniia i posle Osvobozhdeniia Bolgarii. Ph.D. Thesis. Ekaterinburg [In Russian]. Available from: <http://elibrary.ru/item.asp?id=15724927>
- Kadreva, N., Nikodimova, V., Oreshkova & M., Maleev, A. (1974). Bibliography of scientific works [Bibliographies Of Bulgarian Medical Scientists]. CENT.LIB.MED.ACAD.SOFIA. – 86 p. [In Bulgarian]. Available from: <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-0016233770&partnerID=40&md5=c019f167f52abb63ff36c10669bac875>
- Koleva, V.K. (1997). *Diskurs na krasotata (zhenskite obrazi v bylgarskite narodni pesni)*. Ph.D. Thesis. Shumen [In Bulgarian]. Available from: <http://elibrary.ru/item.asp?id=26670934>
- Milenova, A. (2004). *Erotapokriseis. Sychineniata ot kratki vyprosi i otgovori v starobylgarskata literatura*. Sofia. Available from: <https://elibrary.ru/item.asp?id=19963148>
- Pakhomova, S. et al. (2014). Interannual Variability Of The Black Sea Proper Oxygen And Nutrients Regime: The Role Of Climatic And Anthropogenic Forcing. *Estuarine, Coastal and Shelf Science*, 140, 134 – 145.
- Pencheva, A.I. (2013). *Tipy mezhyazykovoy ekvivalentnosti v tekstah diplomaticheskikh dokumentov na russkom i bolgarskom iazykah*. Ph.D. Thesis. Moscow: Gosudarstvennyj institut russkogo jazyka im. A.S. Pushkina [Pushkin State Russian Language Institute] [In Russian]. Available from: <http://elibrary.ru/item.asp?id=22356323>
- Pravilnik (2015). Pravilnik za nabliudenie i oценка na nauchnoizsledovatel'skata dejnost, osyshtestviavana ot visshite uchilishta i nauchnite organizacii, kako i na dejnostta na Fond „Nauchni izsledvaniia“. *Dyrzhaven vestnik*, 72 [In Bulgarian].
- SCI. Srpski citatni indeks. Available from: <http://scindeks.ceon.rs/Default.aspx>
- SCOPUS. Document search. Available from: <https://www.scopus.com/results/results.uri?sort=plf-f&src=s&st1=Bulgaria&nlo=&nlr=&nls=&sid=F3BC1E35E82893A5DA3C497133134A7B.wsnAw8kcdt7IPYLO0V48gA%3a470&sot=b&sdt=cl&cluster=scopubyr%2c%222013%22%2ct&sl=22&s=AFFILCOUNTRY%28Bulgaria%29&origin=resultslist&zone=leftSideBar&editSaveSearch=&txGid=F3BC1E35E82893A5DA3C497133134A7B.wsnAw8kcdt7IPYLO0V48gA%3a47>

- South-West University Neofit Rilski. Kartochka organizacii [In Russian]. Available from: https://elibrary.ru/org_about.asp?orgsid=13660
- Zhereva, M.S. (2011). *Performativi i performativni izkazvaniia v syvremenniaa bulgarski ezik*. Ph.D. Thesis. Sofia: SU [In Bulgarian]. Available from: <http://elibrary.ru/item.asp?id=26582485>
- Zozikova, M.E. (2012). *Semantic And Functional Stylistic Changes In The Lexis Of The Russian Literary Language From The End Of XX Until The Beginning Of XXI Century (In Comparison With The Bulgarian Literary Language)*. Ph.D. Thesis. Plovdiv, PU [In Bulgarian]. Available from: <http://elibrary.ru/item.asp?id=23450466>

RUSSIAN SCIENCE CITATION INDEX AND THE BULGARIAN RESEARCHERS

Abstract. The goal of the article is to reveal the extent of RSCI reflection of the Bulgarian publications/references in two aspects: the Bulgarian-language articles and the Bulgarian-language books. The comparative analysis was used in the study. It has been established that the Cyrillic alphabet and the Bulgarian language is not an obstacle to Russian Science Citation Index; it successfully indexes publications/references in Bulgarian. This fact indicates that Russian Science Citation Index is able to give an effective contribution to refine results of Bulgarian academic organizations ranking.

✉ **Dr. Viktor Glukhov**

Scientific Electronic Library Ltd.

Moscow, Russia

E-mail: olunid@elibrary.ru

✉ **Dr. Asen Kozhukharov**

Nikola Vaptsarov Naval Academy

Varna, Bulgaria

E-mail: robert77@naval-acad.bg